

STUDIO
PULPIT
IT'S ALL ABOUT DATA

AI en theologie

vloek of zegen?

Jack Esselink – 26 september 2024

JACK ESSELINK

DATA & AI EVANGELIST | KEYNOTE SPEAKER | TRAINER

JACK@STUDIOPULPIT.COM

+31653141374

WWW.STUDIOPULPIT.COM

[@esselinj](#) / [@studiopulpit](#) / [@aitheoloog](#)

AI en GPT

Hemels

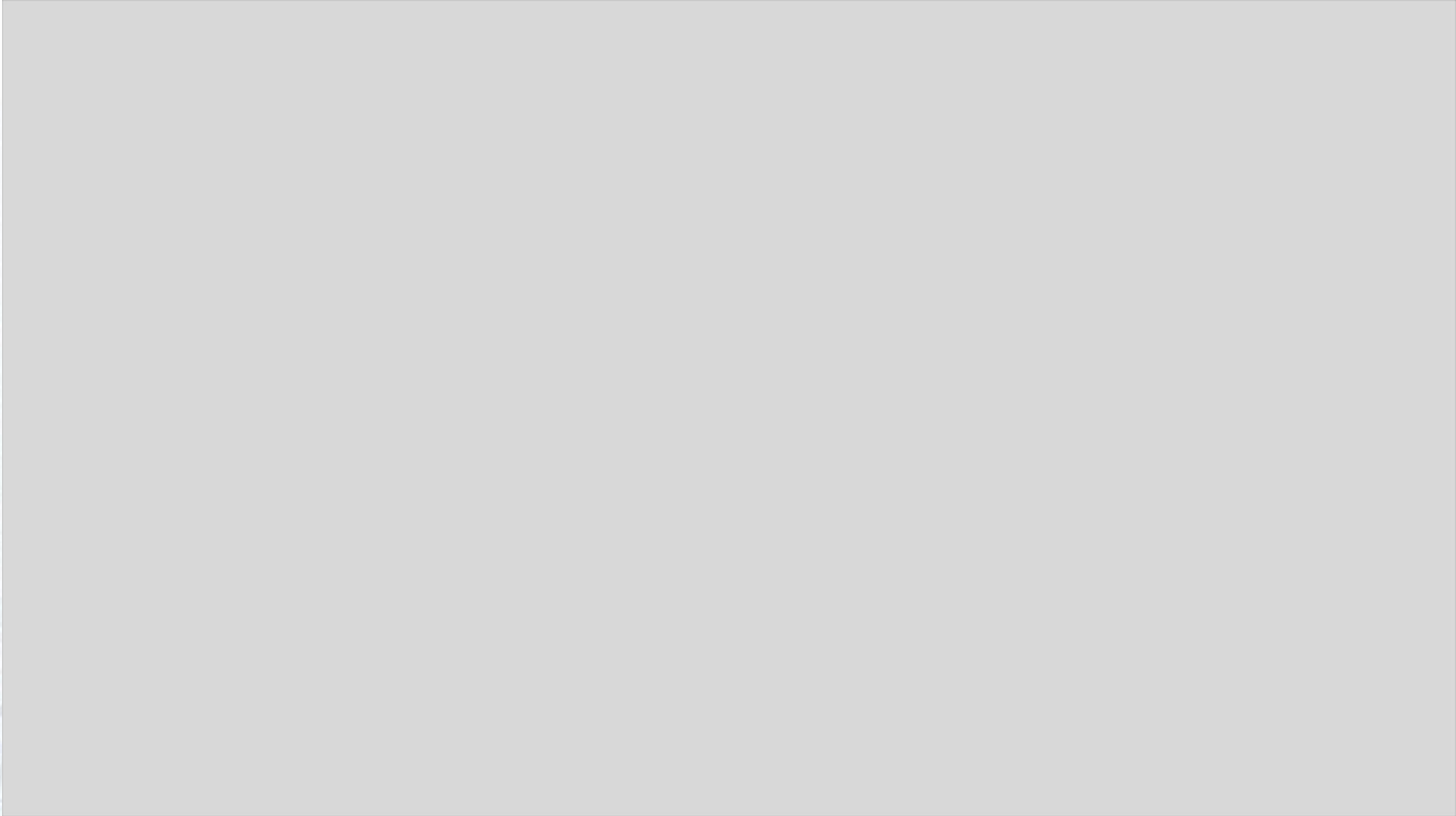

Theologie

Zwarte doos

Slimme verrekijker

Slim kattenluik

AI > vuur

60 **overtime**
MINUTES

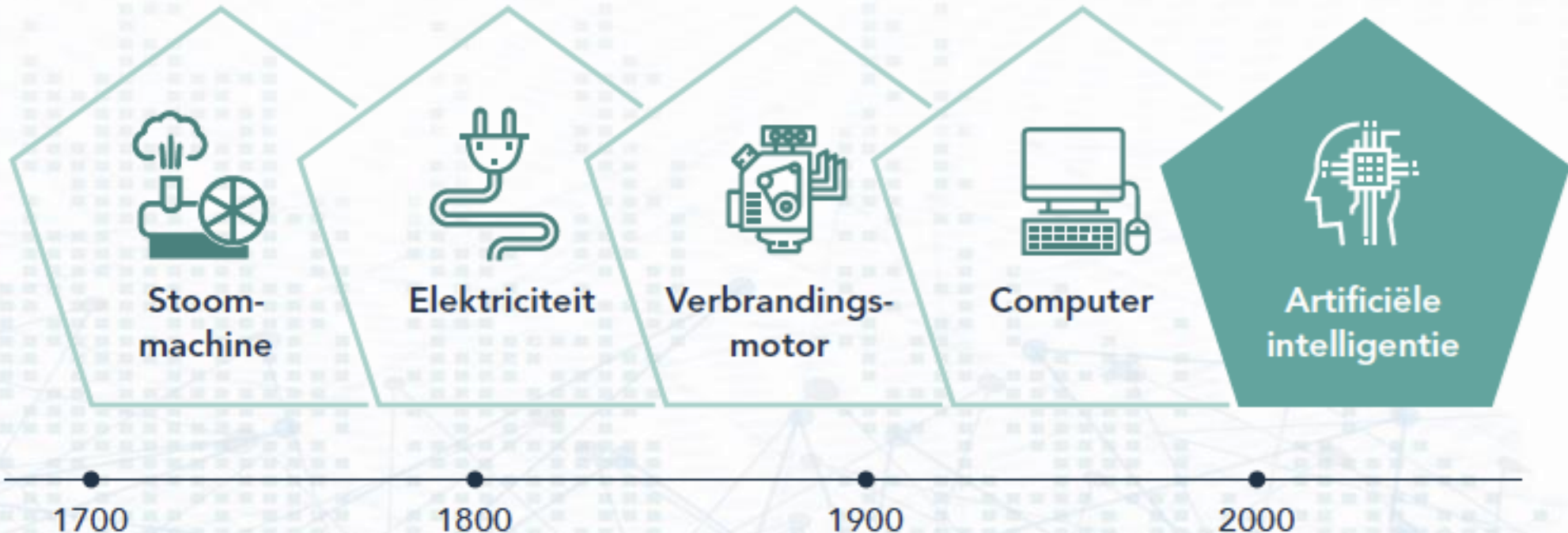
Wat is AI volgens u?

AI is ...

Het soort systemen dat intelligent
gedrag vertoont door hun omgeving
te analyseren en – met enige graad
van autonomie – actie te ondernemen
om specifieke doelen te bereiken.

AI: systeemtechnologie

Voorspellende AI

Model S

Plaid

600 km

Bereik
(WLTP)

2,1 sec

0-100 km/u*

322 km/u

Topsnelheid †

1020 pk

Piekvermogen

[Bestel nu](#)

Aanbevelingen

MADE FOR ESSELINJ

Discover Weekly

Your weekly mixtape of fresh music. Enjoy new discoveries and deep cuts chosen just for you. Updated every Monday, so save your favorites!

Made for **esselinj** by Spotify • 30 songs, 1 hr 50 min

PAUSE

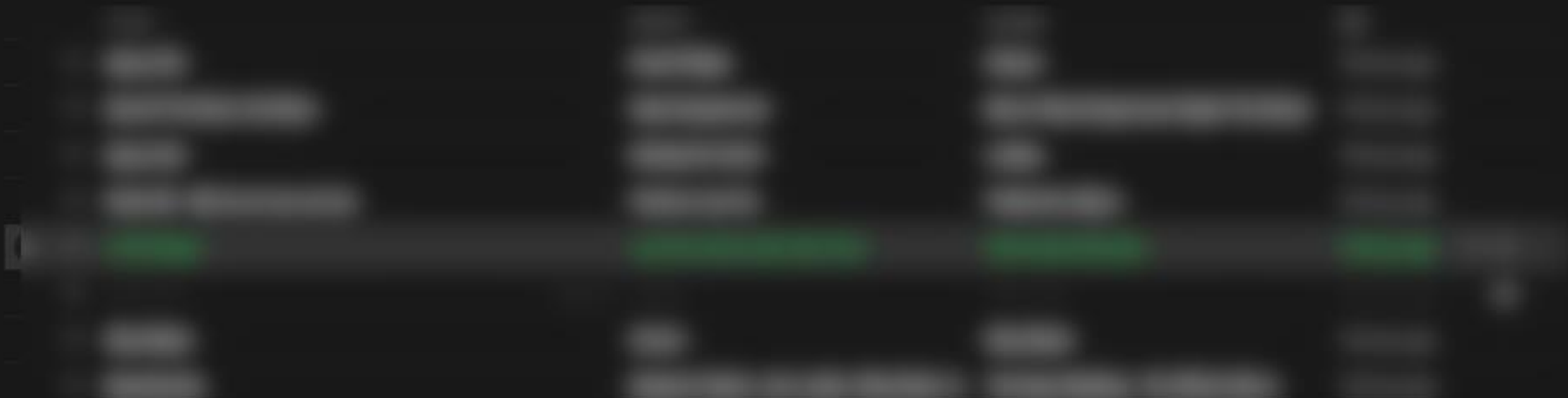
FOLLOWING

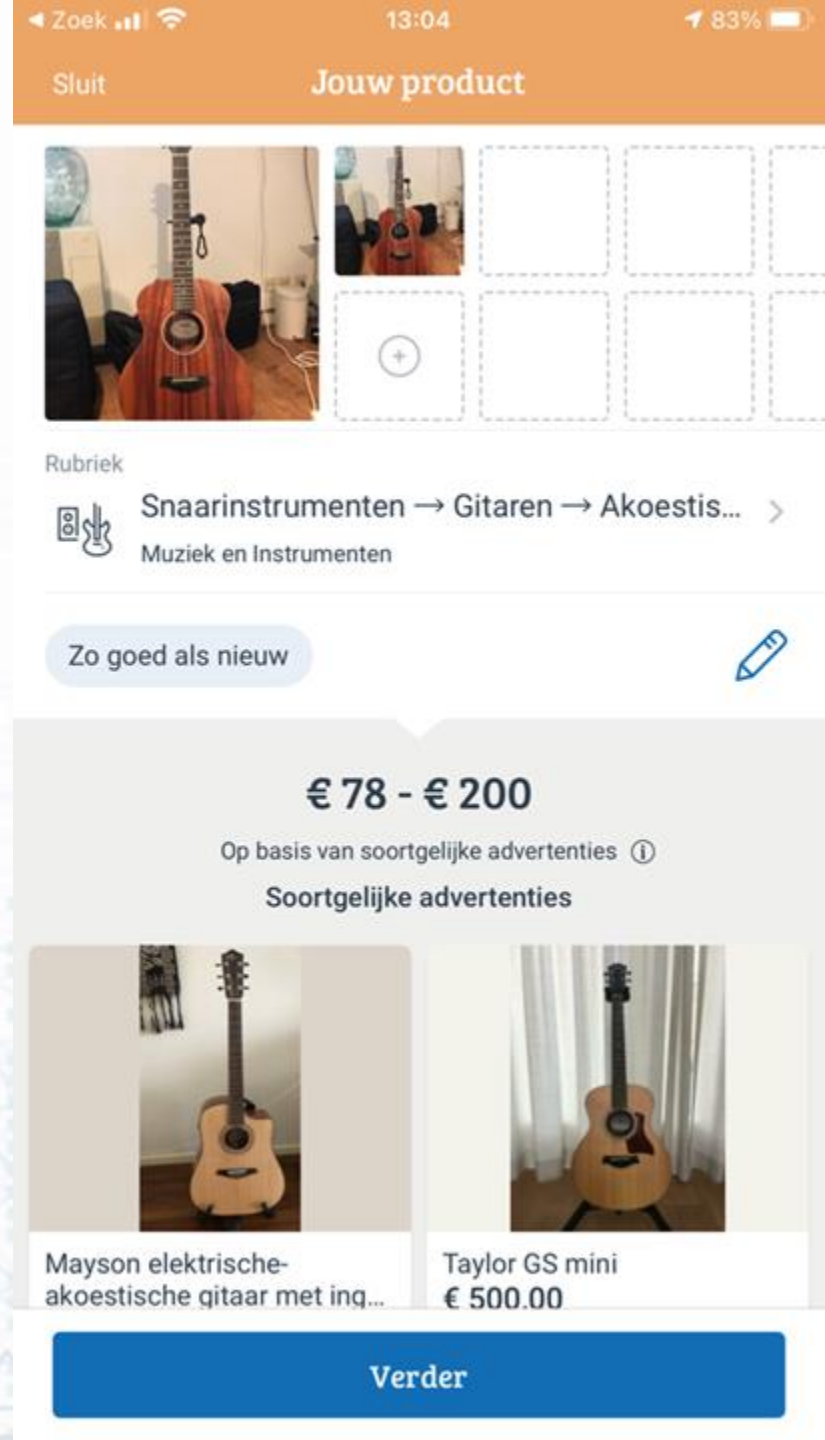
FOLLOWER
1

Filter

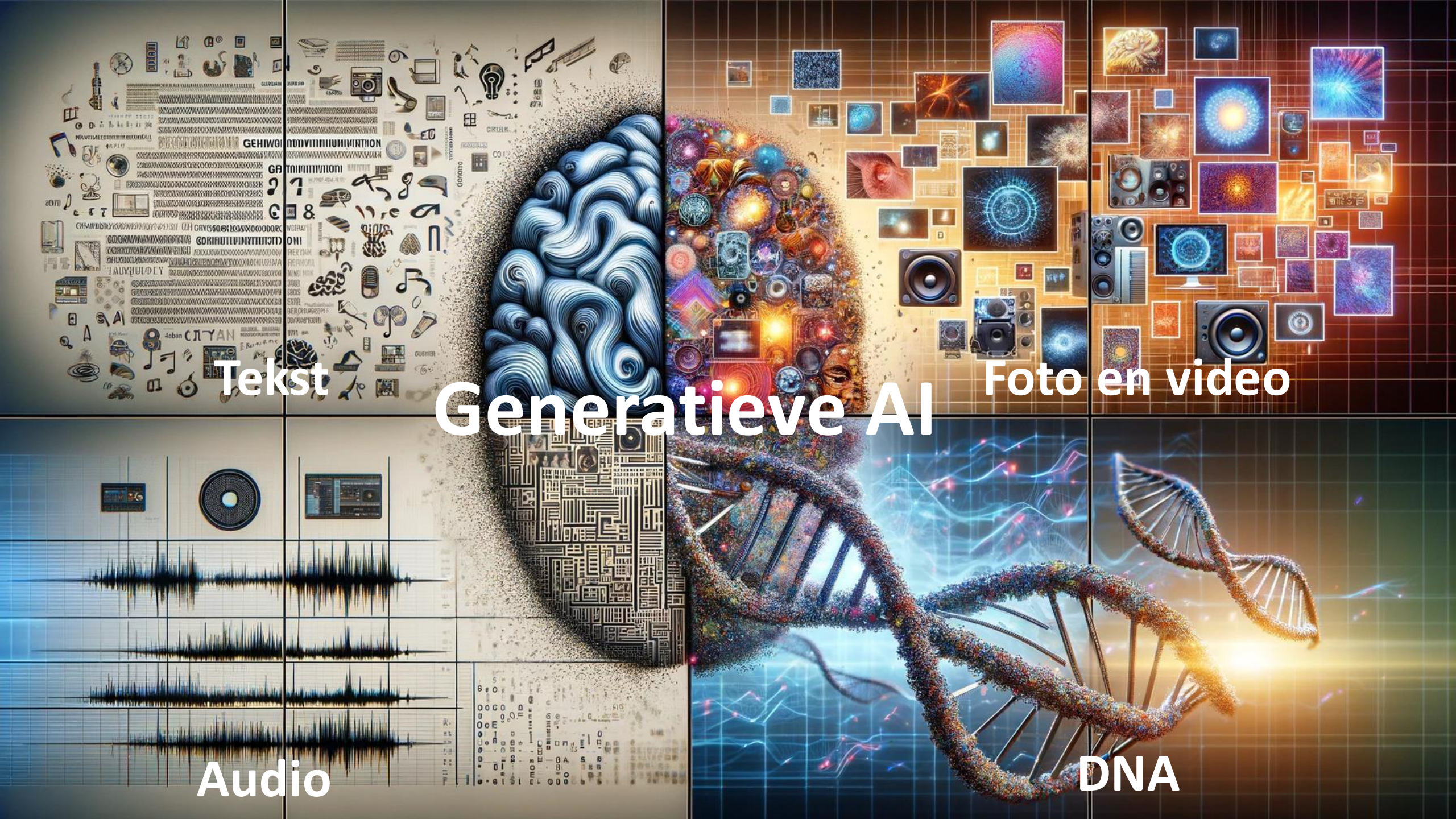
Download

Marktplaats app

Tekst

Generatieve AI

Foto en video

Audio

DNA

How can I help you today?

ChatGPT bijna 2 jaar oud

Explain airplane turbulence
to someone who has never flown before

Make up a story
about Sharky, a tooth-brushing shark superhero

Write a Python script
to automate sending daily email reports

Show me a code snippet
of a website's sticky header

 Message ChatGPT...

There's a ~~GPT~~ App For That

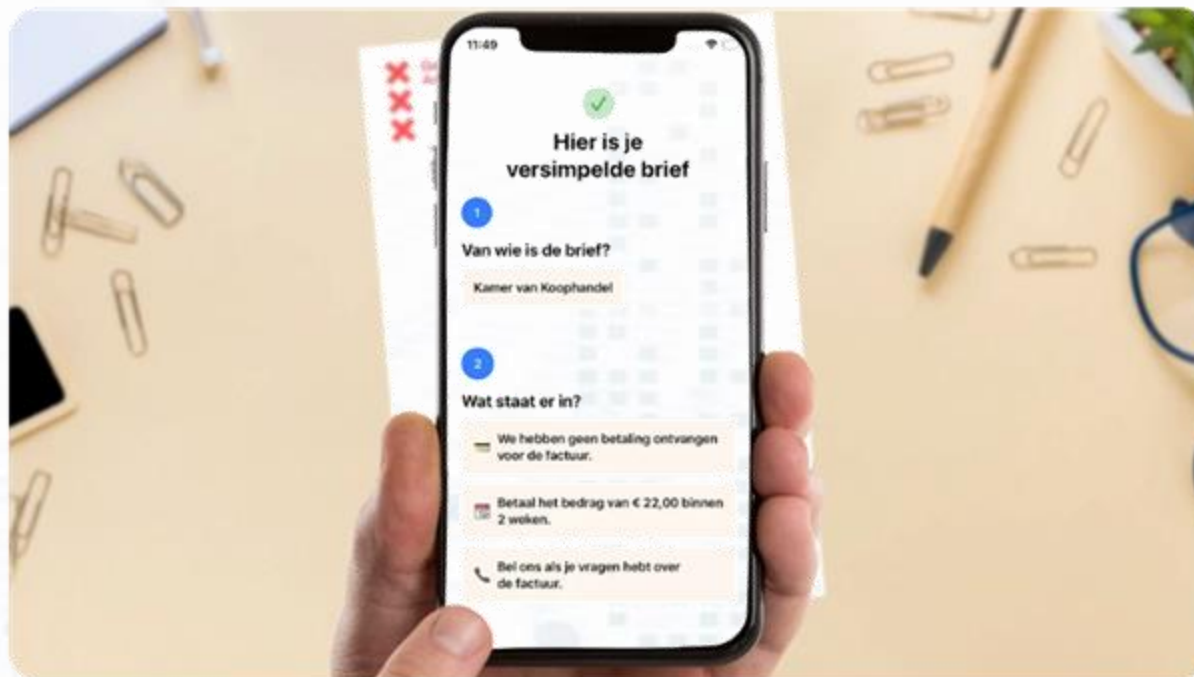
Bij de Appie

AH GPT

Lees Simpel app

Lees Simpel is een app die mensen helpt om ingewikkelde brieven te lezen.

Download voor iPhone

Download voor Android

BijbelGPT

De techniek van ChatGPT toegepast op de Bijbel.

Gemaakt door [@jonathanvollmuller](#)

Lees het artikel van [Techthics](#) over BijbelGPT

Over BijbelGPT

Er wordt veel gebruik gemaakt van GPT-3, als het niet direct werkt probeer een paar minuten later

Vul je email in voor updates

noreply@aitheoloog.nl

Beschrijf situatie of een vraagstuk

bijv. Hoe kijkt de bijbel naar de volwassendoop?

0/100

Stel vraag aan de Bijbel

AI op debijbel.nl

n_Bg debijbel

[Veelgestelde vragen](#)

[Naar debijbel.nl](#)

[Over het Bijbelgenootschap](#)

Stel al je vragen aan de Bijbel

Meer ontdekken van de Bijbel? Stel al jouw vragen aan onze chatbot. Getraind op de betrouwbare content van debijbel.nl.

Probeer het nu

Vraag me alles over de Bijbel..

Shift + Enter to add new line

Wat zegt de Bijbel over liefde?

PreekGPT

PreekGPT

By JG ESSELINK

Jij bent de digitale voorganger van de Vrije Evangelische Gemeente
Elburg

Hoe ziet een goede preek eruit?

Schrijf een korte preek over de erfzonde

Wat is je favoriete bijbelgedeelte om over te preken?

wat zegt de bijbel over kunstmatige intelligentie?

 Message PreekGPT...

PreekGPT

You

Schrijf een bemoediging van 100 woorden over bijbelse wijsheid versus kunstmatige intelligentie

< 2 / 2 >

PreekGPT

In een wereld waarin kunstmatige intelligentie ons verrast met zijn capaciteiten, roept bijbelse wijsheid ons op tot nederigheid en vertrouwen. Laten we niet vergeten dat ware wijsheid niet voortkomt uit de diepten van algoritmen, maar uit de diepte van ons geloof in God. Terwijl we de vooruitgang van technologie omarmen, mogen we ons hart verankeren in de eeuwige waarheden die ons door de Schrift zijn gegeven. Laat deze samensmelting van menselijke kennis en goddelijke wijsheid ons leiden naar een toekomst waarin technologie dient ter verheerlijking van God en ten goede komt aan Zijn schepping.

Kansen en mogelijkheden

Generatieve AI als Productietool

Efficiëntie en kwaliteit bedrijfsprocessen

Creatieve proces

ICT Sector

Materiële welvaart

Nieuwe werkgelegenheid

Kwaliteit van werk

Overheid

Juridisch

Generatieve AI als Leerinstrument

Taal en vertaling

Onderwijs

Zoekmachines

Interactief hulpmiddel

Generatieve AI als Probleemoplosser

Wetenschap, medicijnen

Materialen o.a. batterijen

Gezondheidszorg

Maatschappelijke problemen o.a. duurzaamheid

Militaire domein

Cybersecurity

Uitdagingen en risico's

Invloed op individuele burgers

Bias/discriminatie

Privacy, gegevensbescherming gebruikersautonomie

Cognitieve ontwikkeling
Sociale ontwikkeling

Auteurs-, nabur- en databankrecht portretrecht

Afhankelijkheid en marktmacht

Groeiende afhankelijkheid Amerikaanse techbedrijven
Strategische afhankelijkheden

Machtsconcentratie Toetredingsdrempels

Arbeid en arbeidsmarkt

Werkgelegenheid
Inkomensverdeling.
Werkloosheid/loondaling

Kwaliteit van werk

Verdeling inkomen/
werkzekerheid
Polarisatie arbeidsmarkt

Invloed op de maatschappij

Superstar firms
Toenemende sociale en economische ongelijkheid

Groot energieverbruik
Klimaatimpact

Aantasting informatie-ecosysteem
Mis- en desinformatie

Onzekere betrouwbaarheid/
automation bias

Militaire veiligheid
Systemische veiligheidsrisico's

Opzettelijk misbruik generatieve AI-modellen
Hate speech

AI en GPT

Hemels

Theologie

Hackers begin september tijdens de Flux Lora Hackathon in het **AGI house** in San Francisco.

REPORTAGE **SAN FRANCISCO**

Welkom in de AI-bubbel, bron 'van het eeuwige leven'

Is kunstmatige intelligentie een hype? In San Francisco weigeren ze dat te geloven.
Op bezoek in het kloppende hart van de AI-revolutie.

Tekst **Stijn Bronzwaer** Foto's **Jason Henry**

AI als hemel op aarde, aldus Elon

Bomen groeien tot in de hemel

INNOVATIE

**‘Bedrijfsleven kan bnp met 230 miljard
euro verhogen door AI’**

ChatGPT was treated like the 'second coming of the messiah' and its impact was a big surprise, says Meta's AI chief

[Beatrice Nolan](#) Dec 1, 2023, 1:09 PM CET

↪ Share

🔖 Save

Anthony Lewandovsky: God in onze zak

FT Magazine Artificial Intelligence [+ Add to myFT](#)

We must slow down the race to God-like AI

I've invested in more than 50 artificial intelligence start-ups. What I've seen worries me

Yuval Noah Harari waarschuwt voor impact van AI in nieuwste boek

Yuval Noah Harari komt in oktober opnieuw naar Antwerpen, ditmaal om 'Nexus' voor te stellen. ©BELGA

<https://www.tijd.be/dossiers/dit-wordt-nieuws/yuval-noah-harari-waarschuwt-voor-impact-van-ai-in-nieuwste-boek/10563472.html>

MSFT
0,84% ↗ ☆

PHILIP GALLASZ

09 september 2024 16:34

Yuval Noah
Harari

Nexus

A Brief History of Information Networks
from the Stone Age to AI

AI en GPT

Hemels

Theologie

Schepping → **Verlossing** → **The End**

Schepping

Copiloot

Dystopisch

Utopisch

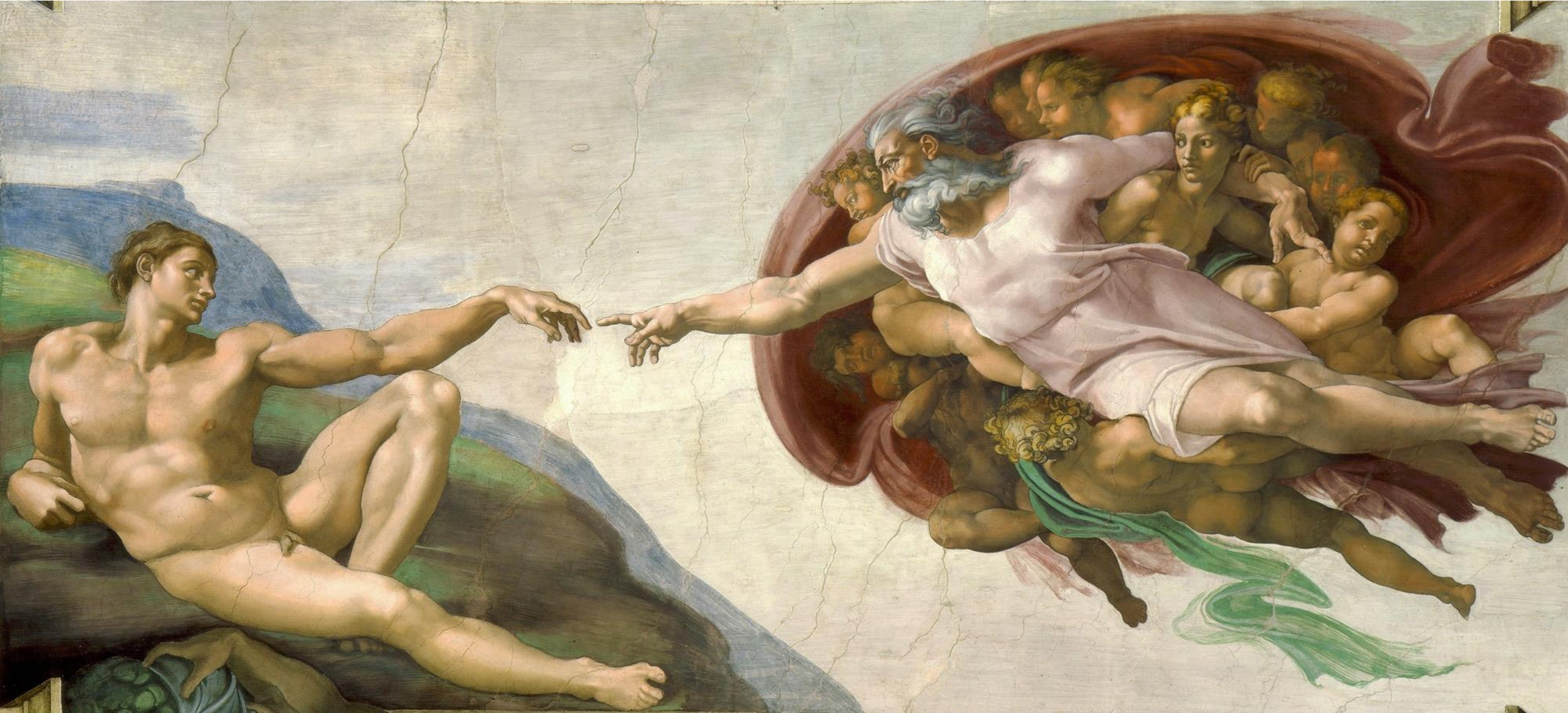
The End

Chauffeur

Mens is *created* co-creator (Hefner 2019)

Naar ons evenbeeld

(Sætra 2022)

Alan Turing

MIND
A QUARTERLY REVIEW
OF
PSYCHOLOGY AND PHILOSOPHY

**I.—COMPUTING MACHINERY AND
INTELLIGENCE**

BY A. M. TURING

1. *The Imitation Game.*

I PROPOSE to consider the question, 'Can machines think?' This should begin with definitions of the meaning of the terms 'machine' and 'think'. The definitions might be framed so as to reflect so far as possible the normal use of the words, but this attitude is dangerous. If the meaning of the words 'machine' and 'think' are to be found by examining how they are commonly used it is difficult to escape the conclusion that the meaning and the answer to the question, 'Can machines think?' is to be sought in a statistical survey such as a Gallup poll. But this is absurd. Instead of attempting such a definition I shall

Birth of AI: 1955

"..that every aspect of learning or any other feature of intelligence can in principle be so precisely described that a machine can be made to simulate it. An attempt will be made to find how to make machines use language, form abstractions and concepts, solve kinds of problems now reserved for humans, and improve themselves. We think that a significant advance can be made in one or more of these problems if a carefully selected group of scientists work on it together for a summer."

– A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence (McCarthy et al, 1955)

1997: DeepBlue verslaat Kasparov

2022: scheppen met woorden

Wie is de mens?

Engelen

Mensen

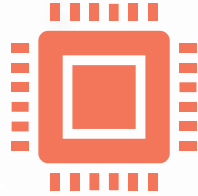

Dieren

Thomas van Aquino

(Lovejoy 2017)

Wie is de mens

Machines

Mensen

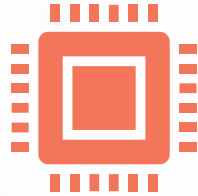
Dieren

(Lovejoy 2017, O'Gieblyn 2021)

Concurrentie

*Theologische
anthropologie:*

- *Complex*
- *Relationeel*
- *Gelaagd*
- *Niet perfect*
- *Meer dan data*

Machines

Mensen

Dieren

**(Dorobantu 2022, 2024;
Februari 2023)**

Schepping

Copiloot

Dystopisch

Utopisch

The End

Chauffeur

Our vision for the future of AGI

Our mission is to ensure that artificial general intelligence—AI systems that are generally smarter than humans—benefits all of humanity.

[Read our plan for AGI](#)

[Read our Charter](#)

TIME

THE END OF HUMANITY

HOW REAL IS THE RISK?
A SPECIAL REPORT

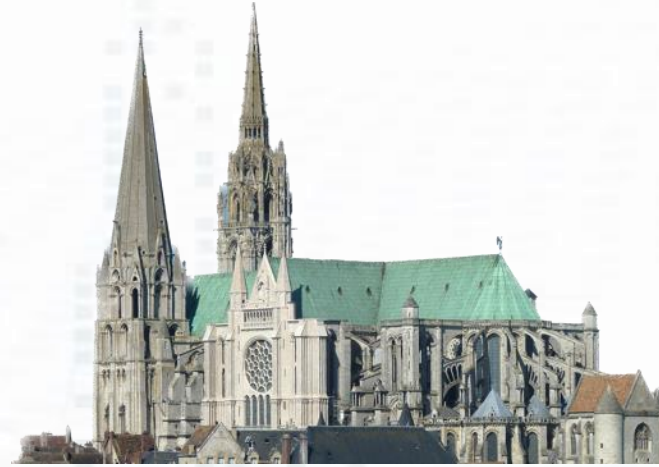
Openb. 21:1-8 meets Pred. 1:9

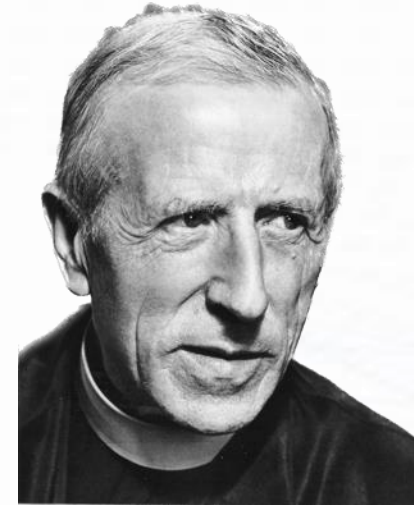
Zondeval
Oorzaak: schaamte

Johannes Scotus
(800 – 877)

Katholieke kerk
'Silicon Valley' van
de Middeleeuwen

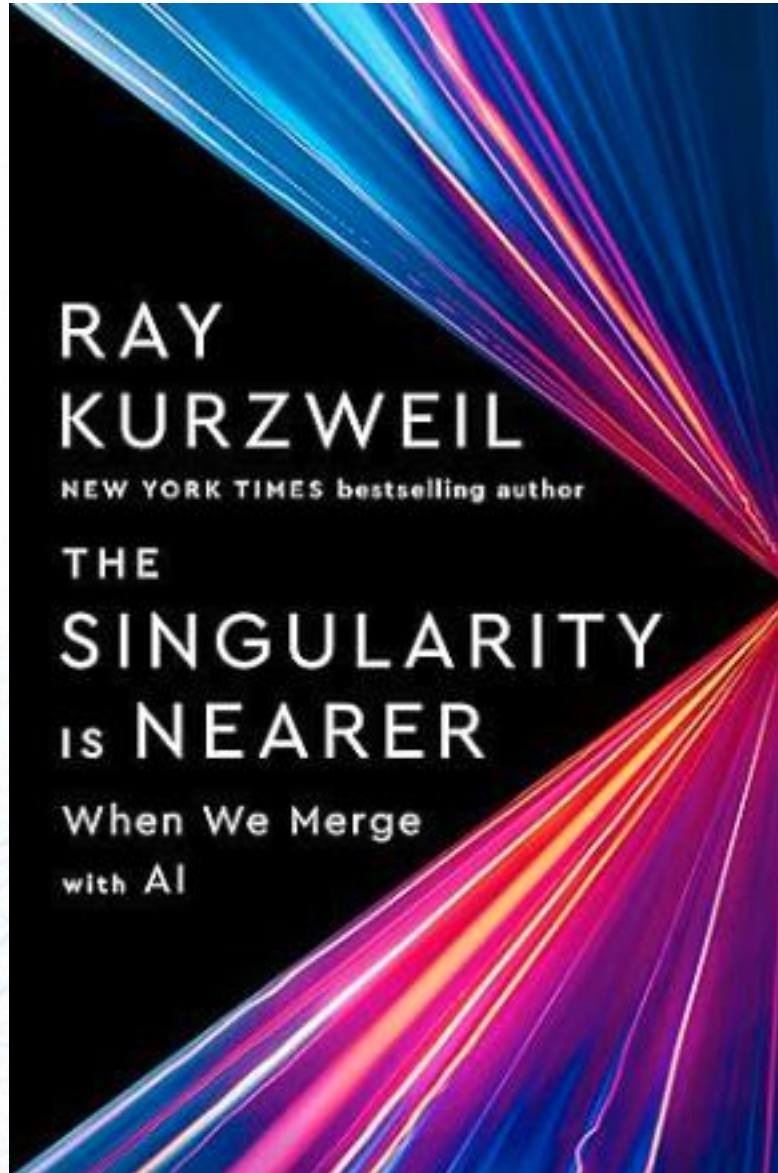

Pierre Teilhard de Chardin
(1881 – 1955)
Omega punt

*"[Technology] is man's links with the Divine,
their cultivation a means to salvation."*

The End (eschatologie)

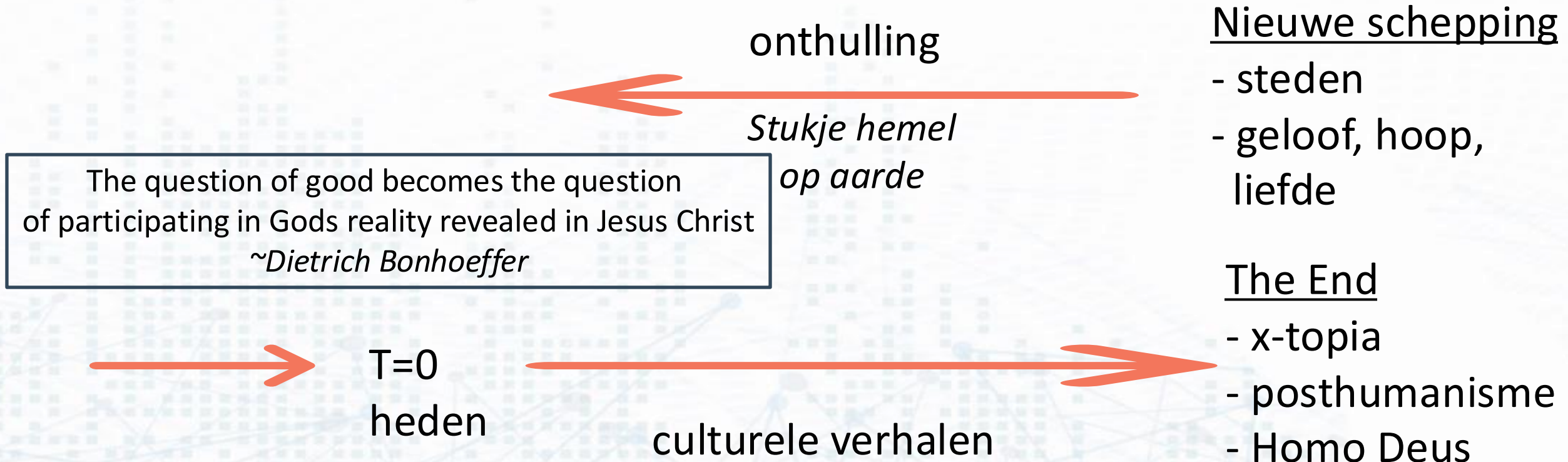
Transhumanisme

Posthumanisme

AI en apocalyptische verbeelding

(Paulus 2023, Ellul 2016)

Tot slot: wijsheid vs. intelligentie

Spreuken 1

1 Hier volgen de spreuken van Salomo, zoon van David en koning van Israël. 2 Ze bieden wijsheid en zijn een leidraad in het leven, verdiepen het inzicht 3 en bevatten wijze lessen over recht, rechtvaardigheid en eerlijkheid. 4 Ze vormen het ongeoefende verstand en geven de jeugd kennis en bezonnenheid. 5 Laat wie wijs is goed naar deze spreuken luisteren en nog wijzer worden. Laat wie verstandig is meer en meer de vaardigheid verwerven 6 deze spreuken en diepzinnigheden te begrijpen, deze woorden en scherpzinnigheden van de wijzen te doorgronden. 7 Het begin van alle kennis is ontzag voor de HEER; alleen een dwaas veracht wijsheid en wijst vermaning af.

Deze presentatie downloaden?

- PDF beschikbaar gesteld en verkrijgbaar via Nelle-Mieke Drop
- Of scan de QR-code op deze slide

Meer weten

- www.aitheoloog.nl
- [Artikel](#) “Hebben we straks een AI-ouderling?” - *Ouderlingenblad*
- [Essay](#) “AI heeft goede theologie nodig” – theologie.nl
- [Essay](#) “AI geschapen naar ons evenbeeld” – aitheoloog.nl
- [Essay](#) “AI een stukje hemel op aarde” – *Kontekstueel*
- [Podcast](#) “In gesprek over AI-theologie”
- [Boek](#) “Dank God voor techniek” – Maaike Harmsen

Referenties – 1

- Dorobantu, Marius. (2022). “ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TESTING GROUND FOR KEY THEOLOGICAL QUESTIONS.” *Zygon*®, 57(4), 984-999.
- Dorobantu, M. (2024). AI and Christianity: Friends or Foes?. In *The Cambridge Companion to Religion and AI* – Beth Singler and Fraser Watts (eds.). Cambridge University Press (forthcoming).
- Ellul, J. (2016). *Presence in the Modern World: A New Translation*. Wipf and Stock Publishers.
- Esselink, Jack. (2021). *Deepfakes and extreme beliefs*. Master Thesis Vrije Universiteit Amsterdam. <https://extremebeliefs.com/book/deepfakes-and-extreme-beliefs/>,
- Fuller. (2023). “Developing Artificial Intelligence with Phil Chen.” *Conversing podcast* episode 144 - 5 September 2023. <https://conversing.libsyn.com/144-developing-artificial-intelligence-with-phil-chen>.
- Geraci, Robert. (2006). “Spiritual Robots: Religion and Our Scientific View of the Natural World.” *Theology and Science* 4 (3): 229–246.

Referenties – 2

- Hefner, Philip. (2019). “Biocultural evolution and the created co-Creator.” *Science and Theology* (174-188). New York City NY: Routledge.
- Lovejoy, Arthur. (2017). *The great chain of being: A study of the history of an idea* (New York City NYC: Routledge).
- Mayor, Adrienne. (2018). *Gods and Robots: Myths, Machines, and Ancient Dreams of Technology*. (Princeton: Princeton University Press).
- Paulus, M. J. (2023). *Artificial Intelligence and the Apocalyptic Imagination: Artificial Agency and Human Hope*. Wipf and Stock Publishers.
- Sætra, H. S. (2022). “Robotomorphy: Becoming our creations.” *AI and Ethics*, 2(1), 5-13.
- Sætra H. S. (2023). “Generative AI: Here to stay, but for good?” *Technology in Society*. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102372>.
- Singler, Beth. (2020). “The AI Creation Meme: A Case Study of the New Visibility of Religion in Artificial Intelligence Discourse.” *Religions*, 11(5), 253.
- Stahl, B. C., & Eke, D. (2023). “The ethics of ChatGPT—Exploring the ethical issues of an emerging technology.” *International Journal of Information Management*, 74, 102700. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2023.102700>.

THANK YOU

